

Gammal frack-etikett till nytt år

På 1700-talet var den en uniform. Idag är den vårt mest eleganta högtidsplagg. Frack-en väcker delade känslor. Framför allt kanske osäkerhet – hur ska man egentligen klä sig på rätt sätt? Detsamma gäller smokingen.

Står det frack på inbjudan så är det frack som gäller. Reglerna är strikta. De enda plagg som anses ha samma finhetsgrad är folkdräkter och militärens högtidsuniformer.

Den korrekta fracken är svart och har byxor med sidenrevärer. Till den hör en stärkt frackskjorta med hög, snibbad krage. Till fracken bärs uteslutande vit fluga – kallad rosett om det ska vara helt rätt. Svart rosett bärs endast om fracken är ett arbetsplagg; en hovmästare, en dirigent eller en manskör kan bära svart rosett. Till frackskjortan bärs en vit väst, aldrig en svart.

Vad har man då för skor till denna utstyrsel? Blanka, svarta lackskor är det mest korrekta skovalet, men numera är tunna, välputsade svarta skor också gångbara. Strumporna bör vara av silke, svarta givetvis och gärna av högre modell. Manschettknappar och skjortknappar behövs och får gärna vara av blank metall, pärlmor eller ädelstenar.

Fickur

Det gamla fickuret med kedja är inte längre ett måste. Men det kan vara bra att veta att armbandsur inte anses passande till frackklädseln – vill du inte vara utan klocka bör du kanske fundera på en rova i allafall.

Som ytterplagg användes förr en svart slängkappa. Idag används oftast en vanlig överrock. Den höga hatten används numera sällan och bör, om den trots allt plockas fram, bäras med slängkappa. Den vita sidenhalsduken kan dock användas tillsammans med en ytterrock.

Smokingen var en gång en rökrock som

användes när herrarna efter middagen gick till rökrummet. Smokingen består av en jacka med sidenklädd krage, byxor med sidenrevärer och ibland en svart väst. Smokingjackan är oftast svart, men färger som mörkt grönt eller mörkrött förekommer, liksom vitt, även om många anser att den vita smokingen passar bäst i sydligare länder. Byxan är dock alltid svart, och känner du dig osäker är en svart eller mörkblå smoking alltid rätt.

Två sorters skjortor förekommer; en med mjuk krage och en med uppstående, nedsnibbad krage. I stället för väst bärs ofta en maggördel som kan ha olika färger. Rosetten är oftast svart, men kan också ha andra färger, dock aldrig vit. Om rosetten är färgad bör färgen matcha maggördeln. På fötterna ska du ha tunna svarta skor och tunna svarta strumpor.

Frackklädsel för damer

När din kavaljer ska ha frack innebär det riktig galamundering för dig.

Klänningen ska vara lång och materialet av siden, sammet, brokad eller liknande.

Damerna har i motsats till männen stor frihet i valet av färger och modeller. Skorna bör vara av siden eller lack, och en liten aftonväska av siden, sammet eller guldskinns hör till. Handskar eller inte är valfritt. Handskar är onekligen tjugigt till ärmlös klänning, men bärs aldrig till klänning med armar. Väljer du handskar behöver du inte ta av dem då du hälsar, bara när du äter. Under hela härligheten bär du silkesstrumpor eller bättre nylonstrumpor – att vara barbert under klänningen är inte *comme il faut*.

Som kronan på verket tillkommer smyckena som kan vara hur festbetonade som helst.

Det ska gärna gnistra och glimma ordentligt. Ringar och armband bärs dock aldrig utanpå handskar. Ditt hår är en del av klädseln, och får gärna sättas upp eller arrangeras på ett festligt sätt. Ett tjugigt diadem eller blommor i håret kröner helheten.

Som ytterplagg tar du det bästa du har eller en kappa.

Är tillställningen stor och förlagd till kvällen passar en aftonklänning, dock inte fullt så tjugigt som en frackklänning. Är klänningen väldigt urringad får den gärna

Högtidsdräkt. Med fracken följer flera oskrivna regler. Till detta plagg bärs uteslutande vit fluga – svart rosett bärs endast om fracken hör till arbetet, till exempel för en hovmästare eller en dirigent.

vara lite kortare, annars finns risken att den förväxlas med en frackklänning. Om det är färre gäster behöver inte klänningen vara fullt så festbetonad. Dock ska det alltid vara en klänning, inte blus och kjol.

Blanka eller skimrande skor med klack är det rätta samt aftonväska. Som ytterplagg kan du bära en finare kappa.

ULRIKA FAUREUS

TV-program • Onsdag 30 december

SVT1	SVT2
18.00 Skymningssagor (R)	18.00 Aktuellt
18.15 Dagens visa (R)	18.15 Regionala program
18.20 Julotomten och trolltrumman	19.20 Regionala nyheter
18.30 Hippo special (R)	19.30 Rapport
19.00 Middag för två	20.00 Fotbolls-VM krönika
19.10 Framtidskeppet	21.30 Killer boots
20.00 Alla är vi samlare	Kortfilm.
20.30 Oldsbergs Europa	21.50 Lotto och Viking
21.00 Aktuellt	Lotto
21.30 A-ekonomi	22.00 Regionala nyheter
21.40 Sportnytt	22.10 Dokument utifrån
21.55 Aktuellt	23.00 Rapport
22.00 Seinfeld	23.10 Med pukor och trumpeter (R)
22.25-0.40 Jefferson	23.40-0.10 Pappas flicka (R)
Brittisk-amerikansk film från 1995 med Nick Nolte. Regi: James Ivory.	

TV3	TV4
18.50 TV3 Direkt	18.00 Jeopardy (R)
19.00 Kära Susan	18.30 Nyheterna
19.30 Klippet och klirat	18.53 Lokala nyheter
20.00 Dawsons Creek (R)	18.58 Vädret
20.55 TV3 Direkt	19.00 Emmas kök
21.00 Triss i kärlek	19.30 Sju syster
Romantiskt drama från 1997. I rollerna: Connie Selleca, Twiggy Lawson och Jameson Parker. Regi: Owen Arner.	20.00 Celine Dion – julkoncert
22.35 TV3 Direkt	21.00 Bims årskrönika
22.45 Vin, kvinnor och sång	22.00 Nyheterna
23.15 Aschberg-TV	22.20 Lokala nyheter
23.45 Adam	22.25 Vädret
0.40 Ötrohet	22.30 Sporten
Drama från 1987. I rollerna: Kirstie Alley, Lee Horsley och Laurie O'Brien.	22.45 Trav – Studio 54
2.15-3.10 Baywatch	23.25 Big Sky
	Australisk serie.
	0.15 Den ofrivillige detektiven (R)
	1.05 Mörka syner

TV8	BBC World
18.00 Den djärve globetrottern	18.00 World News
18.50 Ekonominytt	18.30 Holiday
19.00 Århundradets äventyr	19.00 The World Today
19.25 Öar	20.30 Hardtalk
19.50 Ekonominytt	21.00 World News
20.00 Historiska gåtor	21.30 World Review 98
20.50 Ekonominytt	22.00 World News
21.00 Top Secret	22.10 World Business Report
21.50 Ekonominytt	22.30 Top Gear
22.00 Versaces hemliga liv	23.00 World News
22.50 Cybernet	23.10 Europe Direct
23.15 Ekonominytt	0.00 World News
23.25 Raceresen	0.30 World Business Report
23.50 Världens fotboll (R)	0.45 Asia Today
0.15-0.40 Drömmarnas boulevard	1.00 World News
	1.30 Holiday
	2.00 News

CNN	Discovery
18.00 Larry King Live	18.00 Samband 2 av James Burke
19.00 World News	18.30 Jurassic
19.45 American Edition	19.00 Djurvänner (Sv)
20.00 World News	19.30 Hajar (Sv)
20.30 World Business Today (Live)	20.30 Bortom 2000 (Sv)
21.00 World News	21.00 Virvelstormar
21.30 Q & A (Live)	21.30 Virvelstormar
22.00 World News Europe	22.00 Virvelstormar
22.30 Insight (Live)	23.00 Virvelstormar
23.00 News Update/World Business Today	0.00 Hur har detta kunnat byggas (Sv)
23.30 World Sport (Live)	0.30 Djurvänner
0.00 CNN World View	1.00 Easy Riders
0.30 Moneyline Newshour	2.00 Samband 2 av James Burke
1.30 Showbiz Today	2.30-3.00 Krigare från förr i tiden
2.15 Asian Edition	
2.30 Q & A (R)	

NOTERAT

Hemligt liv Den brittiska drottningen Victoria, symbolen framför andra för den hejdlösa anständigheten, sägs efter det att hon blev änka ha haft en mycket nära relation till en av sina betjänter, skotten John Brown. Nu uppger producenten bakom en tv-dokumentär att det finns brev där förhållandets mycket privata natur framgår. Hos Browns ättling nära det kungliga slottet Balmoral ska man i en kista på vinden ha bevarat bland annat ett kort som drottningen skickade till betjänten på Alla hjärtans dag. Släkten har samtyckt till att lämna ut korrespondensen, med reservation för att detaljerna inte ska offentliggöras så länge Queen Mum, den omåttligt populära drottningmodern, 98 år, är i livet./TT

DILBERT

